

fer, hvor man navnlig turde vente føde-landsfjærlig Tilslutning til en Ordning og Afgjørelse af dette saa vigtige Spørgsmaal, vilde kunne udrette Meget for en god Udsvikling af disse Forhold. Jeg skal ikke komme ind paa at sige, hvorledes man har stillet sig til det. Til at føre det igjennem og at føre Grundlovens Bestemmelser om Lehn, Stamhuse og Fideikommissgodsfer igjennem vilde en Regjering, som tæller i sin Midte Mænd fra disse Samfundsklasser, være særdeles velstillet, men hvor moderate Fordringer man end i den Henseende er fremkommen med, er man kun mødt med den samme afsivende Kulde, hvormed man har mødt vore Fordringer i andre Retninger. Selv hos de taalmodige og besindige Folk kan Udholdenheden høre op, og det er billigt at indrømme, at det Samme kan være Tilfældet med det danske Folk. Det er en Svækkelse for Friheden, at Spild af Lang og kostbar Tid, naar man nu i 3 Aar saaledes har lidt og stridt med og mod hinanden uden at føre Noget frem. Dette er imidlertid kun de enkelte Spørgsmaal, dette angaar kun den høje Regjerings og de enkelte Medlemmers forskellige Syn fra vort paa de forskellige Sager, denne Strid gjælder altsaa mere en Frukt paa Frihedens Træ end om selve Træet, og Stillingen kunde have været en anden her i dette Dieblis, dersom det var blevet ved denne Strid. Maaffe man da ogsaa kunde have fundet sig i at se Tiden an noget endnu, men det har Regjeringen ikke villet. Regjeringen har mødt ligeoverfor os med en Ræde, der ikke er overensstemmende med Grundloven. Det er derfor ikke længere Frugeterne af Træet, man har villet strides om, men selve Frihedstræet. Gjennem den høitærede Konseilspræsident har Regjeringen meddelt os, at Folkethinget kun er en ligeberettiget Faktor af den lovgivende Magt. Saaar høste vi fra den høitærede Kultusministers Læber en Fremstilling af Ligeberettigelsen af tre opstillede Statsmagter, den udøvende, den dømmende og den lovgivende. Folkethinget skalde kun være den ene ligeberettigede Trediedel af den lovgivende Magt, en Niendedel af hele Maskineriet, og det var vel saaledes sluttelig en lille Sukkerfugle, som en eller anden politisk Sukkerdoktor kan bortestamotere ved en eller anden Leilighed. Stemmer dette med ærede Herrers Udtalelser i Tale og Skrift, stemmer det med den Aand, der blev nedlagt i vor frie Forfatning og stemmer det — jeg skal blot her tage et enkelt Ord ud af de Herrers Førelses Mund blandt mange — med den Tanke, der er fremsat af Orla Lehmann, at Folkesuveræniteten fandt hos os sin legitime Fuldbyrdelse i Grundloven? Tale vi om Ligeberettigelse ligeoverfor de to Thing, da turde det dog være afgjort, at Grundlovens Bestemmelser, hvor forsigtig de end fremsættes, give Folkets umiddelbart valgte Repræsentation, Folkethinget, en afgjørende Hovedindflydelse paa det vigtige Lovgivningsspørgsmaal for Statsmaskineriets rolige og ustandfede Gang, Finantsloven og samtlige Be-

villingslove. Jeg skal ikke udvikle, hvilken Hovedbetydning der deri ligger til Fordel for vor Anskuelse, naar vi sige, at det er en urigtig Fortolkning af Grundloven, som den ærede Konseilspræsident har fremsat om Ligeberettigelsen. Saa vi boit fra denne Hovedbestanddel af Lovgivningen, saa erkjende vi og have altid erkjendt, at der i den øvrige Lovgivning er en formel statsretlig Ligeberettigelse tilstede mellem Rigsdagens to Thing, men man vil erkjende, at der i Ordets dybere moralske Forstand ikke er Ligeberettigelse, thi da staa Folkethinget ifølge sit hele Udspring fra Folket ifølge sin med korte Mellemrum fornvede Forbindelse med Folket i et andet Forhold til Staten, som er Folket, end det andet Thing. Deraf kommer den større berettigede Indflydelse, naar vi tage Ordet i dybere og moralsk Betydning. Dette viser Historien overalt, og det er tilvise ogsaa Grundtanken hos os. Naar man derfor her vil opføre den Læresætning om Ligeberettigelse, og deraf vil søge at udlede, at de to Thing ere f. Ex. i samme Forstand Folkerepræsentationer, da turde jeg dog anmode om, at man vilde afskænke de Bestemmelser, hvoraf disse Thing udgaa, nogen Bemærksomhed. En Femtedel af Landathinget udnævnes af Kongen, og to Femtedele vælges af et Antal af omtrent Tusind Mænd; dette giver tilfammen otte Femtedele af et Thing, der er udgaaet ved Valg af et mindre Antal Borgere i Samfundet, end mangen en Folkerepræsentant er valgt med, og de øvrige ere fremtraadte ved middelbare Valg dels af Høstbesatte og dels efter den almindelige Valgrets Principer; men dels ved denne Valgmaade, og dels navnlig ved den langsomme Fornyelse ikke i en saa levende Forbindelse med Folkevillien, som dette Thing. Naar man f. Ex. 7 Aar efter, at man er valgt — vi have nylig haft et Exempel i den Retning — udgiver sig for Folkets Talsmand, fordi man kan være valgt middelbart af de almindelige Bølgere, saa svare de almindelige Bølgere: Fordi Du engang i den graa Alder havde det daværende Bølgerkorpsets Anskuelse for Dig, derfor kan Du ikke siges nu, da mange Tusinde Bølgere i hver Folkethingskreds ere traadte frem med yngre og friskere Kræfter, at være den Kredsens folkelige Talsmand, hvorfra Du er udgaaet. Alt dette forpligter os altsaa til at være varssomme med Ordet „Ligeberettigelse“, undtagen i den Forstand, at vi sige til, Ligeberettigelsen i formel statsretlig Betydning, og dette have vi altid erkjendt, baade dette og Betydningen af, at Rigsdagen saaledes havde to Kamre. Naar man giver ethvert Thing sin rette Begrænsning og ikke indskrumper det ene aldeles under sin egentlige grundlovmæssige Betydning og udvider det andet Grændser langt ud over det, som grundlovmæssig er dets virkelige Betydning, naar man giver enhver Ting sin styrke i den rette Begrænsning, saa vil en Samarbejde til Held for Friheden blive mulig,